نگاه

بدل‌شناسی ایرانیان!

مسعود کاظمی

● شد آنچه همه منتظرش بودند. ظهر دیروز ایران و کشورهای موسوم به ۱+۵ پس از سال‌ها کشمکش، تحریم، تهدید و مذاکره، بر سر حل‌وفصل پرونده هسته‌ای ایران به توافق رسیدند. مردم ایران خوشحالند، اما می‌خواهیم به چند سال پیش بازگردیم. روزی که اولین جشن هسته‌ای ایران، ۲۰ فروردین ۸۶ برگزار و همان تاریخ به‌عنوان روز ملی فناوری هسته‌ای نام‌گذاری شد. محمود احمدی‌نژاد، رئیس دولت سابق که برخی هواداران و منتقدانش به شوخی و جدی، او را دلاور هسته‌ای می‌خواندند، هر ساله از دیدگاه خود خبرهای خوش هسته‌ای را در این روز اعلام می‌کرد. هیچ‌کس در اینکه در آن سال‌ها کشور ایران از لحاظ فناوری و دانش هسته‌ای به پیشرفت‌های قابل توجهی دست یافت، کوچک‌ترین شک و تردیدی ندارد، اما هرگز روز ملی فناوری هسته‌ای یا همان ۲۰ فروردین که به تعبیر رئیس دولت مهرورزان، روز مردم ایران بود، شاهد چنین بازخوردی در افکار عمومی ایرانیان نبودیم. آنچه موجب شد این سطور نگاشته شود، نه شادی و جشن هسته‌ای امروز، بلکه نبود نشانه‌ای از جشن یا شادمانی در روز ملی فناوری هسته‌ای در سال‌های گذشته است. مردم ایران هرگز در روزی رسمی با نام روز ملی فناوری هسته‌ای جشن خودجوشی نداشتند. اصولا دلیلی برای این کار نمی‌یافتند، چراکه شادی دستوری نمی‌شود. مردم هزینه، فایده می‌کنند و بعد برای موضوعی جشن یا سوگواری می‌گیرند. دوران پساتحریم آغاز شده و نامش روز ملی فناوری هسته‌ای هم نیست و قرار بر جشنی هم نبوده، اما همه خوشحالند. فراموش نمی‌کنیم که رئیس دولت سابق در ابتدای بحران هسته‌ای و اعمال تحریم‌های بی‌سابقه علیه ملت ایران، در انتظار پاره‌شدن قطع‌نامه‌دان صادرکنندگان آن بود و در پایان با چرخشی ۱۸۰ درجه‌ای، تمامی مشکلات کشور را به گردن تحریم‌ها می‌انداخت. در همان ایام هر روز سفره مردم کوچک و تهی‌تر می‌شد. مردم به‌خوبی درک می‌کنند که تیم مذاکره‌کننده فعلی به ریاست محمدجواد ظریف، با روشی هنرمندانه و عقلانی به توافقی بزرگ دست یافته‌اند. امروز، جهان حق غنی‌سازی ایران را به رسمیت شناخته است و احدی با زبان تهدید با این مردم رنجیده سخن نمی‌گوید. همه این‌ها نه با شعار که با تدبیر و اجماع ملی به دست آمده است. جشن واقعی هسته‌ای امروز است؛ مردم هیچ اصلی را با بدل، تعویض نمی‌کنند.

عکس: مصطفی قطبی، ایرنا

توافق در روز نوزدهم به دست آمد

پیروزی بدون جنگ

زینب اسماعیلی، خبرنگار «شرق» از وین: توافق شد؛ بعد از ۱۲ سال کشمکش، بعد از ۲۲ ماه نشست و گفت‌وگو، بعد از ۱۹ روز مذاکره پیاپی. دود سفید بالاخره از قصر کوبورگ برخاست. وزرای خارجه ایران، آمریکا، آلمان، فرانسه، انگلیس، روسیه و چین به‌همراه مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا بالاخره به راه‌حلی برای حل بحران هسته‌ای ایران دست یافتند. چهره‌ها خسته است، برخی کمتر، برخی بیشتر، اما همه در برشی از تاریخ قرار گرفته بودند؛ روزی که چالش هسته‌ای ایران با یک توافق همکاری مواجه بود، نه قطع‌نامه، نه تحریم بلکه با راهی برای برداشتن تحریم‌ها و لغو قطع‌نامه‌ها. وزیران خارجه روی سن مرکز رسانه‌ای اتریش کنار پرچم‌هایشان که قرار گرفتند، ناباورانه مورد تشویق خبرنگاران قرار گرفتند. اگرچه آغاز تشویق از صف خبرنگاران ایرانی بود که مشتاق‌تر از دیگران، منتظر اعلام توافق بودند اما خبرنگاران دیگر هم به‌سرعت به این کف‌زدن پیوستند. برخی از آنها در تمام این ۱۲ سال پرونده هسته‌ای ایران را دنبال کرده و برایش مطلب نوشته بودند. جان کری خسته بود و تازه بعد از چند هفته کتانی‌های مشکی را درآورده و کفش پوشیده بود، اما از شکستگی پا هنوز عصای زیر بغلش مانده بود. جواد ظریف هم خسته می‌نمود، چون این دو بیش از دیگران با آنچه به‌عنوان متن توافق منتشر شد، سروکله زده بودند. دیگران هم بودند، فابیوس به‌اشتباه از در خبرنگاران وارد شد و معاونان تیم ایران به‌اشتباه به‌جای ردیف اول سالن، از سن سر درآورده بودند. فیلیپ هاموند خونسرد بود و کنار کری ایستاده بود و برای تمام‌کردن تشویق خبرنگاران شروع کرد به دست‌دادن با کری. وزیر دست‌راستی‌اش اما نبود، سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، که سفرش را به تعویق انداخت اما تنها توانست در مراسم سازمان ملل حضور پیدا کند. اگرچه پیش از رفتن، نشست خبری کوتاهی با خبرنگاران روس برگزار کرده است. وزرای خارجه یک دور دیگر هم در مقر سازمان ملل ایستاده و با هم عکس یادگاری گرفته بودند. بعد از آن در آخرین جلسه هماهنگی ایران و ۱+۵ که چنددقیقه امکان حضور تصویربرداران فراهم شد، جواد ظریف و فدریکا موگرینی حرف زدند. هر دو گفتند که «این تنها یک توافق نیست یک توافق خوب است»؛ این شاه‌بیت توافق تاریخی بود.

صدای پای باران

صدای پای توافق از نیمه‌شب دوشنبه وین شنیده شد؛ در شهری که باران به خیابان‌هایش می‌خورد و خنکی پاییزی به‌جای تابستان نشسته بود. از حوالی ساعت ۱۰ شب در خیمه خبرنگاران پیام آماده‌باش می‌چرخد، اولویت با عکاسان و تصویربرداران بود که باید تصویر اعلام توافق و مراسمی که برگزار می‌شد را ثبت کنند. خبرنگاران اما برای دریافت جزئیات توافق باید به مرکز خبری اتریش بروند. دو، سه ساعت پیش‌تر اما امیدی به اعلام توافق نمی‌رفت و همه، کار را به صبح موکول‌شده می‌دانستند. عصر ظریف گفته بود امشب نه، اما آنچه داخل اتاق‌های مذاکره می‌گذشت چیز دیگری بود. با بالاگرفتن موج امید در دیدارهای عصر، وقفه‌ای کوتاه پیدا شد. شب از مرز دوشنبه گذشته و به روز بعد وارد شد، حالا همه، چه در تهران و چه در وین منتظر خبرهای آخر بودند. گویا جلسه‌ای که قرار بود تا نیمه‌شب ادامه پیدا کند و مسائل باقیمانده را حل کند به شب آخر موکول شده بود. ساعت دو نیمه‌شب را رد کرده بود که منابع خبری ایرانی آخرین تیر ترکش را راهی خیمه سفید خبرنگاران کردند، «امشب احتمال انجام برنامه در مقر سازمان ملل منتفی است»، قرار بود که راهی مقر سازمان ملل شویم.اطراف کوبورگ جیرجیرک‌های شبانه می‌خواندند و چراغ اتاق‌های قصر همچنان روشن بود. یکی از اعضای تیم مذاکره می‌گفت اعضای همه هیأت‌ها در راهروها در حال خواندن و بررسی متون هستند. صد صفحه متن تهیه شده، پرانتزها و جاخالی‌ها پر شده و همه مواردی که یک‌سال‌ونیم گفته می‌شد، موضوع اختلاف است به موضوع تفاهم تبدیل شده است. اما هنوز همه‌چیز برای اعلام توافق آماده نبود. خبرنگاران و عکاسان منتظر در خیمه، حالا به‌جای مقر سازمان ملل راهی هتل‌هایشان می‌شدند. برخی هتل‌هایشان را تحویل داده بودند و به چرتی در همان خیمه قناعت کردند. قرار برنامه به صبح موکول شد؛ آماده‌باش از ساعت هشت صبح سه‌شنبه.

صبح سه‌شنبه قصر کوبورگ از حالت دژ نظامی خارج شده و به هتلی عادی تبدیل شد. ترددها آزاد و پلیس‌ها اگرچه هستند اما میله‌های حائل را برداشته‌اند. از شواهد مشخص است که وزرا در هتل نیستند. اگرچه جلسه معاونان همچنان تا حوالی چهار صبح به طول انجامیده. از صبح کارشناسان و معاونان ۱+۵ و ایران در جلسه، آخرین اصلاحات را انجام دادند.

خبر رسید

حوالی ساعت هشت‌ونیم بود که خبر دستیابی به توافق به نقل از دیپلمات‌های مختلف دست‌به‌دست می‌چرخید. بسیاری از همین خبرها به نقل از منابع دیپلماتیک ایرانی منتشر می‌شد. خبرنگاران و تصویربرداران راهی مرکز رسانه‌ای اتریش شدند. توافق به دست آمده بود و حالا ترتیبات در حال انجام بود. فدریکا موگرینی، خانم جوانی که بعد از پایان دوره اشتون به سمت مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا منصوب شده و به این مذاکرات پیوسته، در توییتر نوشت: «مذاکرات به سرانجام رسید. ما به توافق رسیدیم».

جزئیات فوری

هنوز مراسم قرائت بیانیه مشترک برگزار نشده بود که خلاصه‌ای از جزئیات توافق ایران و ۱+۵ برای خبرنگاران ارسال شد.این جزئیات نشان می‌داد که «قطع‌نامه‌های تحریمی شورای امنیت سازمان ملل متحد، شامل کلیه تحریم‌های اقتصادی و مالی تحمیل‌شده علیه ایران، در قالب یک چارچوب مورد تفاهم و از طریق صدور یک قطع‌نامه جدید به یکباره لغو خواهند شد؛- با صدور قطع‌نامه جدید ذیل ماده ۲۵ منشور ملل متحد، ضمن اشاره به ماده ۴۱ منشور صرفاً در بندهای مربوط به لغو تحریم‌های گذشته، تحول ماهوی در نحوه برخورد شورای امنیت با ایران ایجاد خواهد شد». مواد منشور که از ماده ۳۹ تا ۵۱ عددگذاری شده جزء مواردی است که سخت‌گیرانه به بهانه تهدید علیه صلح، اجازه انجام اقداماتی را به کشورها می‌دهد. اگرچه تیم مذاکره‌کننده ایرانی قصد داشت قطع‌نامه جدید تحت فصل هفت باشد (لازم‌الاجرا و خنثی‌کننده دیگر قطع‌نامه‌های مشابه) اما نتایج نشان می‌دهد که این اتفاق شدنی نبوده است. بااین‌حال این توافق منجر به توقف برنامه هسته‌ای ایران نمی‌شود. اما در توافق آمده است: «ایران پروتکل الحاقی را داوطلبانه اجرا کرده و متناسب با ایفای تعهدات طرف مقابل، در مراحل بعدی آن را برای تصویب به مجلس تسلیم خواهد کرد». یکی از مهم‌ترین بندهای توافق، ارسال متن، ظرف چند روز آینده به شورای امنیت است. این کار توسط اعضای ۱+۵ و برای تأیید شورای امنیت سازمان ملل انجام می‌شود. درحالی‌که آمریکا اصرار داشت که متن توافق ابتدا در کنگره این کشور تصویب شده و بعد به شورای امنیت ارسال شود». متن توافق توسط اعضای صادرکننده آن به عنوان «برنامه جامع اقدام مشترک» خوانده می‌شود. این متن مشتمل بر یک متن اصلی و پنج پیوست فنی در مورد موضوعات هسته‌ای، تحریم‌ها، همکاری در زمینه انرژی هسته‌ای صلح‌آمیز، تأسیس کمیسیون مشترک، و برنامه اجرائی است. (خلاصه این متن را در ویژه نامه هسته‌ای «شرق» امروز می‌توانید بخوانید)

بازگشت به سن

سالن قرائت متن توافق در مرکز رسانه‌ای سرد بود. سالنی که بارها پذیرای خبرنگاران پوشش‌دهنده این مراسم شده بود و آنها دوبار از این مرکز ،خبر تمدید چندماهه و چندین‌بار خبر ادامه مذاکرات را از آنجا به رسانه‌هایشان مخابره کرده بودند. حالا سن با پارچه مخمل تیره آماده شده بود و میزبان، یعنی وزیر خارجه اتریش که همان ابتدا نشسته بود به سخنان وزرایی که چندین برابر او سن و تجربه داشتند، گوش می‌داد. او حتی دوربینش را درآورده و از عکاسان و خبرنگاران عکس می‌گرفت. جواد ظریف و فدریکا موگرینی بعد از جداشدن از وزرای دیگر باز به روی سن بازگشتند و این‌بار متن بیانیه را قرائت کردند. متنی صمیمانه و مثبت که از «توافق خوب» و «آغاز همکاری‌های بین‌المللی با ایران» سخن می‌گفت. جان کری، وزیر خارجه آمریکا یک ربعی بعدتر با چهره‌ای عبوس وارد سالن شده بود، این‌بار وقتی همه داشتند سخنرانی روحانی را از تهران گوش می‌دادند وارد سالن شد. آنقدر که حتی چند ثانیه با تأخیر متوجه حضور او شدند. چهره کهنه سرباز ۷۰ ساله جنگ ویتنام پیرتر از پیش به نظر می‌آمد.

ادامه در صفحه ۱۹

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **ضرورت بازگشایی پل آهنگ:** خودروهایی که از میدان شهدا به سمت میدان خراسان عبور می‌کنند و قصد ادامه مسیر به بزرگراه آهنگ را دارند، به دلیل اینکه پل آهنگ بسته است، مجبورند به خیابان ری رفته و دوباره همان راه را از لاین مقابل به بزرگراه‌آهنگ بروند. از مسئولان سازمان ترافیک شهرداری منطقه تقاضا داریم با بازگشایی این محور، رانندگان و مسافران را دریابند!

مهدیه مرادی از تهران

● **خط ویژه و سلیقه مأموران راهنمایی و رانندگی!** مأموران راهنمایی و رانندگی در تقاطع خیابان امیرکبیر- سعدی‌جنوبی از ورود رانندگان اتوبوس‌هایی که از خیابان سعدی‌جنوبی قصد ادامه مسیر به چهارراه سرچشمه و جاهای دیگری دارند، از ورود آنان به خط ویژه جلوگیری می‌کنند و رانندگان شرکت واحد مجبورند از میدان بهارستان که ترافیک سنگینی دارد ادامه مسیر دهند، در حالی که به راحتی می‌توانند از خیابان سعدی به سمت راست رفته و از خیابان امیرکبیر مسیرشان را ادامه دهند. چه دلیلی دارد که آنها باعث اتلاف وقت مسافران می‌شوند؟

امیرمسعود ظفرمند

● **ساعت خواب!** برخی از ساعت‌های میدان‌های شهر و ایستگاه‌های مترو و داخل واگن‌ها یا خوابند یا اینکه تنظیم نیستند. ساعت‌ها با هزینه بالایی خریداری و نصب شده‌اند، حیف است مسئولان نسبت به تنظیم آنها بی‌تفاوت باشند!

مهدی رحمتی از تهران

بازتاب
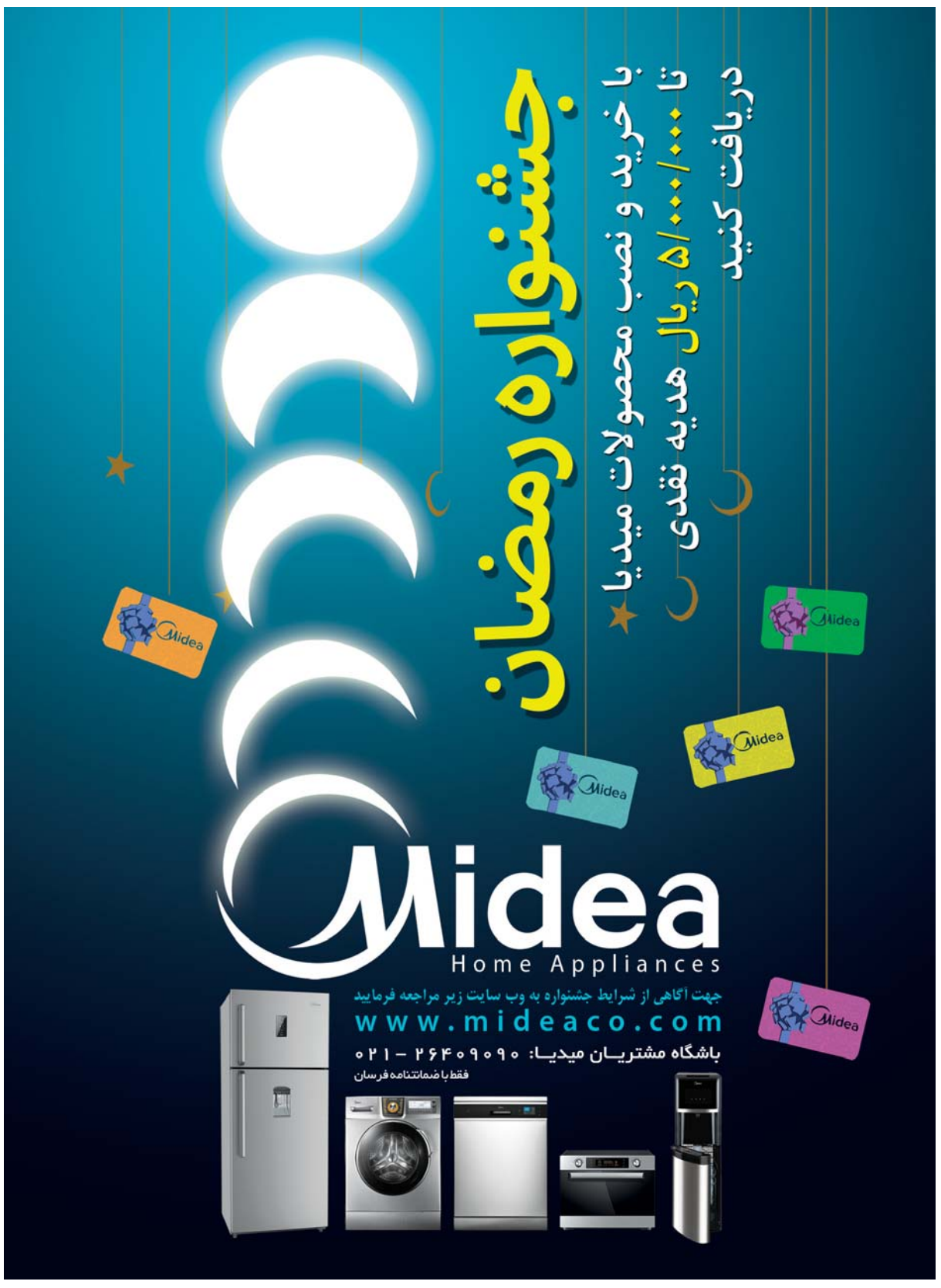
پاسخ روابط‌عمومی شرکت آب و فاضلاب استان تهران: بازگشت به درج مطلبی در آن روزنامه محترم به تاریخ ۹۴/۳/۲۴ در خصوص اظهارات شهروندی در مورد دریافت هزینه احداث فاضلاب تهران از مردم لازم می‌داند به استحضار برساند، شرکت فاضلاب تهران طبق ماده ۹ تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب، هزینه انشعاب‌های فاضلاب را براساس مجوز از مراجع ذی‌صلاح از جمله مصوبات شورای شهر و ابلاغیه وزارت نیرو از مشترکان دریافت می‌کند. لازم به ذکر است فقط بخشی از هزینه‌های سرمایه‌ای از محل بودجه دولتی تأمین می‌شوند.